

ffjellige Theatre. Og naar man saa tænker paa, hvilke overordentlige Begunstigelser det af Staten understøttede Theater har fremfor de andre, der skulle arbejde med egne Midler, saa bliver dette endnu tydeligere. Fastholder jeg den Grundsætning, som jeg før nævnte, at der kommer det Tidspunkt i Folkelivet, da dette vil være stærkt nok til selvstændig at bære de Instituter, som Staten før maatte understøtte aldeles, saa kommer dertil en Betragtning, som ogsaa har sin Betydning. Det er det, at der kommer et Tidspunkt, da Statens Understøttelse til et enkelt Institut trykker den folkelige Virksomhed ned, saaledes at Concurrenzen med Staten bliver et Baand paa den selvstændige Udvikling af saadanne Instituter. Naar man nu altsaa klager over, at private Instituter som f. Ex. Latinskoler, Triseminarier og andre, ikke arbejde med den Kraft, ikke udfolde den Dygtighed, som maa fordres, og lide af mangen en Brøst i deres indre Bestyrelse, saa paastaar jeg, at dette for en ikke ringe Deel beroer paa, at de have den tunge Concurrence at gaae igennem med Statens saa rigt understøttede Instituter. Det er dette Punkt, som er vanskeligt, naar Taler er om at afløse Statsinstitutterne ved selvstændige Instituter, udgaaede af Folket selv. Jeg maa nu strax bemærke overfor dem, der kunde være af en anden Mening, at naar jeg paaskønner og sætter Priis paa de af Folket fremstaaede selvstændige Instituter og vedkjender mig den Anskuelse, at de ere de bedste, at jeg foretrækker dem, saa er jeg ingenlunde blind for, at der kan opstaae mange og store Misbrug ved dem, ingenlunde. Dertilmod, det seer jeg ganske tydeligt og klart. Hvor Staten staaer med sin velorganiserede Bestyrelse, og de andre Instituter ere trykkede under en saadan Concurrence, siger jeg, at der ikke kan være Tvivl om, at paa et saadant Punkt maa det af Staten oprettede Institut have store Fortrin fremfor de private; men saa stor Priis sætter jeg paa en folkelig og selvstændig Virksomhed, at jeg foretrækker denne med alle dens Brøst.

Nu tvivler jeg imidlertid om, at den Betragtningamaade, som jeg her har gjort gjældende, med Held vil kunne gjenføres under de

nuværende Forhold. Jeg troer ikke — jeg maa foreløbig udtale dette som en Formening, jeg har jo ikke Noget at støtte mig til, men naar man strækker Følehornene ud og seer, hvorledes Tilstanden er, maa man dog vist komme til dette Resultat — jeg troer ikke, siger jeg, at det Dieblit endnu er kommet, da Folkethinget vil vedkjende sig aabent og tydeligt den Grundsætning, at det kongelige Theater skal ophæves som Statsinstitut og gaae over til at virke uden en anden Form end nu. Men jeg skal dog — thi det skyldes vi at gjøre, som stille os paa dette Standpunkt, og det blev jo ogsaa bebreidet os forrige Gang, at vi ikke havde paapeget en fornøftig Fremtid for det kongelige Theater — tillade mig i korte Træk at yde et Bidrag i saa Henseende; thi jeg kan u naturligtvis ikke stille saadant Krav til det ærede Things Tid, at jeg skulde holde en Forelæsning over, hvorledes jeg tænker mig det nuværende Statstheater afløst af et privat Theater. Jeg vedkjender mig og maa vedkjende mig, at man i saa Tilfælde bliver nødt til ikke blot at pensionere det nuværende pensionsberettigede Personale, men ogsaa til paa en Tillegsbetilling at give det ikkepensionsberettigede Personale en Understøttelse. Med andre Ord, man maa være beredt paa at see disse Pensioner og Understøttelser figurere i flere Aar; men saa har man dog altid Haab om, at Forholdet engang hørte op, og imidlertid kunde den frie Udvikling gaae for sig uden noget Træk. Dernæst har jeg tænkt mig, at det ligesom for de to andre Theaters Vedkommende fastsattes, hvilke Slags Skuespil dette nye Theater var berettiget til at opføre, saaledes at man forbeholdt det idetmindste en Deel af det nuværende Repertoires Stykker, og endelig — thi man har jo netop paabe-raabt sig, at man skulde virke for Kunsten, at Staten ikke skulde tabe Hensynet til Kunsten af Sigte, og det gjælder derfor om at finde en Maade at understøtte den paa, som der nu ikke kan være Tale om at benytte — skulde man sørge for at yde Bidrag til at nu og da virkelig nationale Skuespil kunde komme til Opførelse i Aarets Løb, uden at det egentlig var saadanne Skuespil, der skulde betale sig, ligesom der gennem Kirke- og Un-